

OOST EN WEST

Officieel Orgaan der Koninklijke Vereniging „Oost en West“

Uitgave Schefferdrukkerij, Dordrecht, Wijnstraat 47, Tel. 5700

ADRES DER REDACTIE:
Dr Kuyperstraat 5, Den Haag;
tel. redactie: 115936; giro 14574

CONTRIBUTIE:

Leden: minimum f 5.— per jaar
Donateurs: minimum f 10.— p. j.

INDIË ROEPT

Indië roept! En het zal blijven roepen. Het roept om ons, steeds meer en steeds luider.

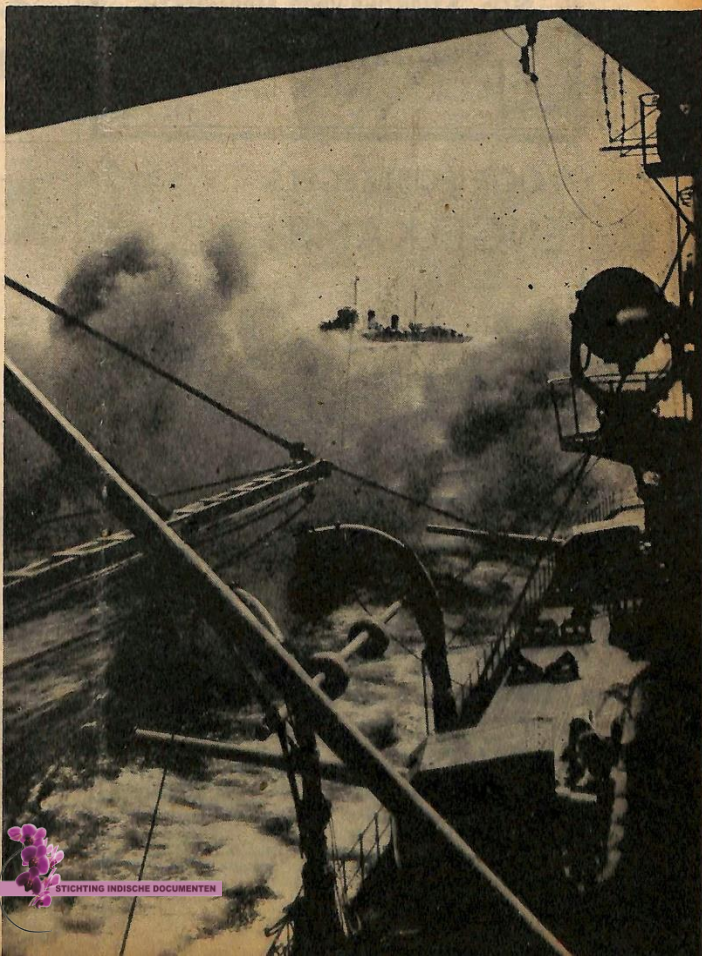
Niet allen in Indië roepen ons. Neen, maar wel de talloos velen, die zich niet lieten opzweepen door een gewetenloozen vijand en zijn handlangers en zij, die hun bezinning niet verloren door de politieke neurosen van dezen tijd. Tientallen miljoenen zijn het die roepen, uit heel den uitgestreken Indischen Archipel, uit alle rassen daarginds, zoo verschillend van taal en zeden.

Zij roepen ons en roepen met aandrang om tot herstel te komen van de zoo ernstig verstoorde en diep geschokte Indische samenleving, van die wonderbaarlijke Eenheid, die wij, en niemand anders, er schiepen, ondanks de van oudsher bestaande veelheid en verscheidenheid. Zij roepen om verlossing van een ondragelijke barbaarsche terreur en om herstel van Indië tot dat, wat het vóór den oorlog was: een land van vrede en van een eendracht, een openbare veiligheid, een rechtsorde en een welvaart als wellicht nergens anders.

Geen politiek van „verdeel en heersch“ was ooit de onze, maar wel was „vereëg en leid ten goede“ ons parool, waarvā de jongste formuleering de vermaarde Koninklijke boodschap is, die wij allen, die de geheele wereld kent....

Indië, Nederlandsch-Indië, was het minst verpolitiekt land van de wereld. Zoo er al sprake kon zijn van een zekere buitenlandsche politiek, dan was het die der „open deur“. En ook en met eere mag dan nog herinnerd worden aan onze oorlogsverklaring aan het fascistische Japan, dat reeds zoo lang op de loer lag om alle cultureele waarden daarginds te vernietigen en er het Japansche imperialisme en absolutisme voor in de plaats te stellen. Toen was het, dat de innige samenhang van Nederland en Indië zoo duidelijk openbaar werd: wij stonden elkaar bij, plichtsgetrouw en onvervaard. En op den bodem van de Javazee lig-

gen ze dan ook broederlijk tezamen, onze mannen en hun bruine makkers, die hun medestrijders en lotgenooten waren, helden één voor één. Zij streden onder aanvoering van een held, een zeheld van den ouden Hollandschen stempel en waagden en offerden onvoorwaardelijk hun levens voor een en hetzelfde ideaal: de verdediging van land en volk van

Waarvoor streden zij? De mannen, die onder Doorman met de Indische vloot ten onder gingen, gaven hun leven voor Nederlandsch-Indië, opdat daar als voorheen Nederlanders, Chineezen en Indonesiërs in vrede zouden kunnen wonen

BEROEPSKEUZE

's Maandagsavonds van
7 tot 8 uur en volgens
afpraak

Kosteloze Voorlichting

zowel voor volwassenen
als kinderen

Bureau voor Beroepskeuze
der
NED. STICHTING VOOR ORGANISATIE

Achter St. Pieter 23-25 NSO Tel. (K3400) 12328 en 16484

UTRECHT

100 P 3

U gaat naar Indië?

Dan een

Wereld-Ongevallen-Polis

van „De Zeven Provinciën”

Ongeacht waar U zich ter wereld
bevindt, of U reist per SCHIP of
per Vliegtuig,
„De Zeven Provinciën Wereldpolis”
is steeds geldig, met inbegrip van
het Molestrisco.

↓
Uw Makelaar
verschafft U
gaarne
inlichtingen

Vandaag een cliënt
Morgen een vriend.

Assurantie-
Maatschappij

„De
Zeven
Provinciën”
n.v.

Javastraat 1a
's-Gravenhage

VOOR POSTZEGELS ENGELKAMP!

AANKOOP
VERKOOP
VEILINGEN

THEO ENGELKAMP, Den Haag
Lange Roten 7a
Telefoon 113853

G. J. R. VAN DER GAAG & ZN

Groenmarkt 27, Den Haag
Telefoon No. 112512

Drogerijen - Chemicaliën

Depôt der meest bekende
Binnen- en buitenlandsche Spécialité's

Stelt U belang in de verschijning van een Encyclopaedie,
volgens een geheel nieuw systeem, waarbij vele bezwa-
ren, die tegen de van oudsher bekende encyclopaedie
bestaan zijn opgeheven? Zoo ja, vraagt dan toezending, bij
verschijning, van een prospectus betreffende de E.N.S.I.E.

Boekhandel P. v. Ketel

G. J. VAN DRIMMELEN, L. v. Meerdervoort 198b
's-Gravenhage. Telefoon 330481.

HOYNG

Het beste
en oudste magazijn
voor

GESCHENKEN

„Bagatelle”

PASSAGE 61 - DEN HAAG
Telefoon Café 114047
Telefoon Dir. 180788

Café-Concert

RESTAURANT 1e ETAGE

Operastudio

VAKOPLEIDING VOOR JONGE KUNSTENAARS
in vocaal-dramatische kunst, operette- en opera-koor
Instuderen ensembles en fragmenten, dramaturgie
en analyse inbegrepen. Opvoeringen door de jonge
kunstenaars worden voorbereid.
Inlichtingen: Schepenstraat 89A, Tel. 45499, Rotterdam

Indië, zoo gezamenlijk hun hoogste en laatste levensplicht volbrengend, trouw tot in den dood. Voor hen bestond geen ingewikkeld probleem Nederland... en... Indië, maar zij bewezen metterdaad eenvoudig en grootsch wat de juiste verhouding Nederland en Indië is. Het voeren en propageeren van elke politiek, die neerkomt op een verguizing van hun ideologieën, beteekent daarom op zijn minst: verraad plegen aan de nagedachtenis onzer helden van de Javazee. Laat ons volk, dat een zeevaardend volk is, dit wel bedenken!

Indië roept. Mogen wij het onverhoord laten roepen? Mogen wij, mag onze volksvertegenwoordiging dulden, dat, zooals gebeurd is, de roepstem van getrouwe Indische inheemschen van hoogerhand gesmoord wordt, omdat hun trouw niet strookt met een verdwaasde politiek? Mogen wij lijdelijk toezien, dat Indië daardoor in den chaos verzinkt?

Niet de onbestedige politiek met zijn wankele, misbruikte leuzen kan ons hierop een overtuigend antwoord geven. Het is de steeds ongerepte, de onvergankelijke en met wijsheid ingerichte Natuur, die ons ten deze het juiste beeld, de ware gelijkenis voor oogen stelt.

De cocospalm, die in heel den uitgestreken Indischen Archipel gedijt, hoort er oorspronkelijk niet thuis. Door zee-strømmingen werden zijn harde, zeewaardig toegeruste vruchten er in groote getale van verre aangevoerd en op de kust geworpen. Daar vonden zij een mild kweekbed, waarin zij wortel schoten en zich stuk voor stuk ontwikkelden tot den boom, die de grootste zegen voor de inheemsche bevolking werd, voor deze van veelzijdig en onvolprezen nut. Van de kusten af begon de cocospalm zijn vreedzamen zegetocht landwaarts in.... Wie zal die statige, levenskrachtige en heilbrengende palmen hun plaats daarginds betwisten? Als een symbool staan zij er van onze vestiging daar. Wie zal ons deze, wie zal ons de taak, die wij er te vervullen kregen, op goede gronden mogen betwisten? Schoten zeer velen onzer er niet evenzoo wortel en ook niet hun, dus ons, nageslacht? En, waren ook zij er niet ten zegen?

De cocospalm kan door het getij schade lijden, door zeestormen en landwind heen en weer worden geschud en gebogen, breken doet hij niet. Ook wij werden er zwaar geteisterd, maar... gebroken zijn wij niet.

Met de harten omhoog, de handen uit de mouwen en het hoofd koel, zullen wij voortgaan er groote dingen te volbrengen....

Indië roept. Dat het niet tevergeefs roepe! Moge ons volk meer en meer beseffen wat de handhaving van de in meer dan drie eeuwen historisch gegroeide, tot een natuurlijke symbiose geworden saamhoorigheid van Nederland en Indië te beteekenen heeft voor het geheel; dat is: het Koninkrijk, en, zelfs, voor de ware gemeenschap der volken en den Wereldvrede.

H. VAN MEURS

Waarvoor streden zij? De vele duizenden, die in den strijd tegen de Japanners hun leven gaven, stierven opdat gelijk voorheen deze rust en deze veiligheid in Indië zouden heerschen en dit beeld van Vrede weer werkelijkheid zou worden . . .

Kalender „oost en west” 1947

Tegen het einde van November a.s. verschijnt wederom een „Oost en West” kalender van zes bladen met zes gekleurde platen in 3-kleurendruk, reproducties van olieverfschilderstukken van Aert Cock, voorstellende taireelen en landschappen van Oost en West-Indië

Het verheugt ons den leden mede te kunnen deelen, dat in tegenstelling met het vorig jaar thans de kalender niet behoef te worden afgehaald, maar franco en goed verpakt wordt toegezonden aan de opgegeven adressen en reeds vóór St. Nicolaas aan huis bezorgd kan zijn.

De afmetingen van den kalender zijn 32 x 45 cm. Onder de illustraties zijn groote duidelijke kalendercijfers gedrukt.

De prijs bedraagt f 2.50; voor het zenden naar Oost en West-Indië 15 cent extra en naar het buitenland 25 cent extra. Bestellingen kunnen NU reeds opgegeven worden aan de Koninklijke Vereeniging „Oost en West”, Dr. Kuyperstraat 5, Den Haag, door storting op onze postrekening 14574.

Adressen gaarne volledig en duidelijk leesbaar opgeven.

Convooi Batavia-Bandoeng

170 km door Niemandland

In „Wapenbroeders” schrijft korporaal G. de Vries een verhaal, dat een beeld geeft van het harde werk van onze Nederlandsche jongens in Indië. Het blijft steeds nuttig en noodzakelijk ons in Indië rekenschap te geeven van het even zware als zegenrijke werk, dat door de Nederlandsche militairen in Indië wordt verricht.

Het lijkt allemaal zoo eenvoudig, wanneer je vroeg in den morgen, op een tijdstip, wanneer de tropische nacht nog over de kampongs hangt, met je 3-tonner de kazernepoort uitrijdt en in de lange rij van parkeerende Chevrolet's de jou toegevezen plaats inneemt.

Je weet, dat precies 6 uur jouw blok vertrekt en dat je niets anders te doen hebt dan te zorgen vlak achter je voorman te blijven, wiens wagen je in het licht van je sterke koplampen steeds in de gaten kunt houden. Je rookt nog een sigaret en controleert de meters op je dashboard of alles klopt; ook al weet je dat gisteren de zaak O.K. was, maar risico kun je eenmaal niet nemen. Dan breekt plotseling het moment aan, dat je voorman zich in beweging zet. Je start de wagen en een oogenblik later hang je achter je maat, die er al direct een fiksch tempo in zet. Meester Cornelis is gauw gepasseerd. Je tuurt vooruit naar je nu onzichtbare voorganger, die in groote stofwolken gehuld, ergens voor je moet zitten. Je weet, dat nu het moment is aangebroken dat je een zakdoek voor je neus en mond moet binden en je stofbril op moet zetten. De snelheidsmeter wijst 25 mijlen en je rekent uit, dat je met een beetje geluk over 2 uren al in Buitenzorg kunt zijn. Het wegdek is hier slecht, vol met gaten en bobbels. Het herinnert je aan een wafelijzer uit een poffertjeskraam. Je probeert de gaten te omzeilen maar spoedig zie je het hopeloze van het geval in en je negeert ten slotte elke oneffenheid, ook al bots je af en toe met je hoofd tegen het dak van de cabine. Tot nu toe is de weg nog veilig. Uit de huizen langs den weg komen Soendaneesche kinderen, die de duim omhoog steken.

„Tabé Toean”, roepen zij je na, wanneer je langs hen heen dendert. Zij kunnen plezier maken, want hun dorpen staan onder controle van Nederlandsche troepen. Hier is orde en rust hersteld, maar 25 km verder oefenen de extremisten hun terreur nog uit en brandschatten de toch reeds zoo verarmde bevolking. Plotseling word je opgeschrikt door een ontzettend lawaai en een Hollandsche jager duikt op 100 meter over de

colonne. Maar dan komt er een gevoel van veiligheid over je. Tot Bandoeng zal de piloot bij je blijven en hoog in de lucht den weg verkennen. Tevens komt er iets van trots in je binnenste. Je bent één van die Hollanders, die hier in Indië al eeuwen lang pionierswerk verrichten. En het geluksgevoel blijft, ook al weet je dat de weg niet zonder gevaar is en dat je over drie uren het punt zult bereiken waar eergisteren een ander wegconvooy in een hinderlaag reed en vier van je makkers het leven lieten. Dan opeens een wegversperring met een Britsch-Indische bewakingspost. „Buitenzorg” staat er op de handwijzer en je rijdt door prachtige lanen naar je eerste rust. Je passeert een vrouwenkamp, waar Europeesche vrouwen naar buiten komen en het convooy toezwaaien. Vreemde impressies geeft Buitenzorg met deze vrouwen, die na jaren van Japansche knechting en maanden van terroristisch geweld zich nog niet „thuis” voelen, omdat het stadje nog niet door onze troepen bezet is. . . . Na Buitenzorg wordt de weg gevaarlijker. Hier rijd je door het land van de extremisten. De natuur is zoo vreedig. Uitgestrekte sawahs maken hier deel uit van het landschap, waar aan de kim hoog de bergen opdemen.

Vrouwen werken in de rijstvelden en de mannen zitten langs den weg in de een of andere toko en drinken koffie of eten hun oebi goreng. Maar overal zie je rood-witte vlaggen en op enkele huizen staan opschriften in de Engelsche taal: „Don't speak about Colonies”. Nog dieper dring je het land in, waar de terreur woedt. De bewoners gaan hier in lompen gehuld en schijnen geen rust te hebben om hun rijstvelden te onderhouden. Alles ziet er verwaarloosd uit. De padivelden staan droog, alles is met alang-alang begroeid en de mannen zitten verveeld langs den weg met hun eeuwig strootje tusschen de lippen. . . . Het convooy dendert voort. De zware route begint nog, straks in den Poentjakpas, waar je den hoogen berg als een Chineeschen muur voor je ziet opdoemen. Een oogenblik moet je scherp uitwijken voor een wagen, die langs den weg staat. De eerste pechvogel, die uitgevallen is en op de breakdown moet wachten. Naast de wagen staat een Hollandsche patrouille, die den weg controleert en zij praten met den chauffeur, die een rondje sigaretten geeft. Je krijgt respect voor die kerels van de Infanterie, die op verafgelegen posten in het voorterrein de wacht houden. Een sigaret is voor hen de eenige afleiding en de rantsoenen zijn niet hoog. Plotseling een bord langs den weg: „S-bocht, gevaarlijk” en daaronder

een andere waarschuwing: „Let ook op de volgende borden”. Je wordt waakzaam en dan ineens een bord: „Huize bukshag”. Heeft u iets te rooken? Dat is nu echt weer Hollandsche humor, die je moed geeft en bereidwillig voldoe je aan hun verzoek en offert een handjevol sigaretten.

Je smijt de saffies zoo uit het raam van je cabine, want het convooy moet voort. Niet stoppen, voor donker moet je in Bandoeng zijn. Je zet de wagen in de bergversnelling, want het is 1480 m. klimmen voor je het hoogste punt bereiken zal. Zoo'n tocht door de bergen maakt je hard, het geeft je chauffeursroutine en het

Waarvoor streden zij? De Nederlanders én de Indonesiërs, die in den strijd tegen Japan bij duizenden hun leven gaven, wilden in Indië het veilige bestaan der bevolking behouden, gelijk dat terugkeert in de thans door Nederlanders bezette gebieden.

WAARVOOR STREDEN ZIJ? Opdat ook Nederlandsche kinderen, gelijk deze te Batavia, weer veilig in Indië zouden kunnen opgroeien.

geeft je ook het beseft, dat je als Hollander een reputatie hebt op te houden, wanneer je de Engelsche en Schotsche bergpatrouilles passeert. Zij deden het eerst met spiksplinternieuw materiaal en een heel eskader vliegtuigen er boven en dan nog het liefst met een paar tanks in de colonne. En jij doet het met je Chevrolet, waarmee je een half jaar geleden in Holland ook al den pendeldienst Apeldoorn—Deventer reed. Jij ziet alleen maar één Hollandschen jager boven het convooy en tanks tref je in de geheele colonne niet aan.

En die kerels daar boven in de bergen hebben respect voor je. Je ziet het aan hun gezichten. Zij lappen het 'm toch maar, die „tough Dutchmen“.

Met 5 mijlen torn je tegen den berg omhoog. Loodrechte wanden aan de eene zijde en diepe dalen aan de andere. Het is een fantastisch gezicht, die onmetelijke verten, dicht begroeid met bosschen, maar het is tevens het domein van „Magere Hein“, die je hier overal kunt verwachten. Maar je vertrouwt op je soldatengeluk en je klemt het stuurwiel vaster in je vingers.

Dan opeens gesputtert van je motor, een paar doffe knallen en je motor stopt. Het convooy achter je staat ook, de weg is te smal om te passeeren. Chauffeurs stijgen uit diverse wagens en met vereende krachten wordt je Chevrolet aan kant gezet. Het is een oponthoud van een paar minuten en dan gaat het convooy weer door. Jij echter blijft staan, totdat de breakdown, die achter aan de colonne hangt, komt opdagen. Het kan echter nog wel een uur duren voor zij boven zijn.

Het eerste moment probeer je het mankement aan je motor te herstellen, maar wanneer dit onmogelijk is zonder de noodige gereedschappen, haal je een Stengun uit de wagen en gaat de omgeving eens verkennen.

Je bevindt je hier in een streek, waar de welgestelden vóór den oorlog hun weekends plachten door te brengen. Zij bouwden in de bergen fraaie zomerhuisjes, die nu bewoond worden door zwervers. De meeste huisjes zijn echter ingestort of verbrand, maar sommige zitten nog behoorlijk in de verf.

Vlak boven je hoofd bevindt zich een plateau, waar het dak van zoo'n zomerhuisje nog juist zichtbaar is. Met de Steen in je hand loop je een bergpad op, dat naar boven voert, want je voelt er niets voor om straks van dit plateau plotseling beschoten te worden. Een doodsche stilte hangt over deze plek. Het huis ziet er vervallen uit.

Links van de deurpost, waar eens een venster gezeten heeft, heeft men met witte verf een opschrift neergekalkt: „We want freedom and no N.I.C.A.“ Je schopt de deur open, die in z'n hengsels kraakt en gaat naar binnen. Alle inventaris ontbreekt. Achter in een kamertje steek je een lucifer aan. Ratten springen weg en in het schijnsel van je opbrandende lucifer stuit je op een geraamte. De overblijfselen van een kind, met hier en daar nog vleesch aan de botten. Het doet je sinister aan, die spreuk op den muur en het geraamte van een kind, dat waarschijnlijk van honger gestorven is. De bewoners hebben een hoogen prijs voor hun vrijheid betaald.

Je keert je af van deze plek en gaat weer naar buiten. En je kijkt in de verte, waar de zon fantastische kleuren toovert op de bosschen, die grillig door het berglandschap slingeren.

In de verte nadert een stofwolk en na een oogenblik wordt er een breakdown zichtbaar. Je haalt opgelucht adem, want

nu is het leed spoedig geleden en heb je eindelijk weer de kans om bij de colonne aan te sluiten. De jongens van de breakdown doen het werk. Zij doen het grondig en vlug. Pikzwart van stof en smeer, want jij bent niet de eerste klant vandaag, kruipen ze onder je 3-tonner.

Na een kwartier is de wagen weer rijvaardig. „Probeer het maar eens“, zegt een van de monteurs, „wanneer het niet gaat, nemen wij je wel op sleeptouw.“

Je start de motor weer en je beklimt opnieuw de helling met als staart de breakdown achter je aan. Wanneer je eindelijk Tjiandjoer binnenrijdt, is het convooy gesplitst. De helft is hier achtergebleven, terwijl het andere gedeelte al door is naar Bandoeng.

De colonnecommandant komt informeerden of je kans ziet Bandoeng te halen en wanneer je bevestigend antwoordt, krijg je de order, over een kwartier klaar te staan.

Een rust van een kwartier. Dit benut je om je veldflesch bij de waterwagen van frisch drinkwater te voorzien en nog even je motor te controleeren.

Het is een kleine colonne, die een kwartier later doorgaat naar Bandoeng. Vier wagens en een jeep en je hoopt nu maar, dat je zonder pech Bandoeng zult halen. Het landschap varieert hier. Dan zie je weer eens sawahs, die er goed uit zien, dan weer sawahs die droog staan en waar dor gras opschiet op de plaats waar eens de jonge padi groeide.

Je passeert kampongs, die door de extremisten geheel in asch gelegd zijn en waarvan de bevolking weggevoerd is. Het geheel doet troosteloos aan en je bent blij, dat eindelijk na uren, uren rijden ten slotte de eerste huizen van Bandoeng opdoemen, waar langs den weg ze je weer vriendelijk een welkom toezwaaien!

's Avonds wanneer je in een militaire cantine een kop koffie drinkt, treft je een plaat met het volgende opschrift: „Weest zuinig met benzine en voedsel. Bedenk dat de aanvoerweg lang en gevaarlijk is“. En je bent trotsch op je zelf en je makkers van de A.A.T., die tweemaal per week dezen langen en gevaarlijken aanvoerweg met hun 3-tonners afdenderen om een teentje bij te dragen, dat spoedig de tijd zal aanbreken, dat orde en rust hersteld is en ook zij weer naar het Moederland kunnen terugkeeren.

Maar nog lang zal in Bandoeng gesproken worden over die jongens van weg zeg, die 's avonds pikzwart hun stad binnenkwamen en die de rantsoenen van de burgers weer veilig stelden.

De zeevisscherij in de Grootte Oost

Bizondere
Correspondentie

De zeevisscherij in de Grootte Oost staat voor zeer groote moeilijkheden, want gedurende de bezettingsjaren is — ruw geschat — rond veertig procent van het aantal visschers-prauwen verdwenen. Bovendien is al het materiaal, zooals netten, versleten. De vraag wat geschieden moet om de zeevisscherij niet alleen op het oude peil te brengen, maar bovendien te stimuleren, is één van de onderwerpen geweest, welke door den directeur van Economische Zaken, mr. J. C. van Hoogstraten, op zijn vergaderingen in de Grootte Oost ter tafel is gebracht.

Er ligt voor de zeevisscherij in de Grootte Oost een groote toekomst. In het verleden had Java de beschikking over 6 kg visch per jaar per hoofd, hetgeen ver beneden het minimum ligt, dat 18 kg per hoofd per jaar bedraagt. Vóór den oorlog importeerde Java dan ook visch tot een totale waarde van f 8.000.000 uit Thailand en Indo-China. Het streven is nu, dat het zeer vischrijke oostelijke deel van den archipel zooveel visch gaat produceeren, dat Indië zelfvoorziening wordt.

Om dit doel te bereiken zijn echter — zooals op de besprekingen van den heer Van Hoogstraten herhaaldelijk naar voren werd gebracht — schepen en nog eens schepen, verder visscherijmateriaal en ook rijst noodig, want de visscher is geen landbouwer, die dus op het gebied der voedselvoorziening van anderen afhankelijk is.

In begin 1947 zal door het Instituut der Zeevisscherij in de Grootte Oost een visscherij-onderzoek op groote schaal plaats vinden, voor welk doel een aantal onderzoekingsvaartuigen beschikbaar komen, waarvan er vier uit Australië komen. Bovendien hoopt men de beschikking te zullen krijgen over een vaartuig van 300 ton, dat thans nog te Priok ligt en dat uitstekend geschikt zou zijn om als moederschip dienst te doen en dat koelruimen aan boord heeft.

Van overheidswege worden thans bedrijven geëntameerd met de bedoeling die aan de bevolking over te dragen, zoodra zij eenmaal goed loopen en rendabel zijn.

Zoo is het onder andere met de tonijnvangst, welke een zeer groote toekomst tegemoet gaat. Voor de tonijnvangst is een groot centrum opgebouwd aan Straat Lembeh in het plaatsje Aertembaga.

Voor en tijdens den oorlog was Straat Lembeh eveneens het belangrijkste centrum van de Japansche zeevisscherij in den archipel. Aan deze straat was een Japansche nederzetting, welke uit 120 mannen bestond (met hun gezinnen), die — zoo verzekeren zij de bevolking vele malen — eens aan deze straat een stad zouden bouwen als Tokio.

Thans heeft het departement van Economische Zaken aan Straat Lembeh een groot bedrijf opgezet, met hellingen, een werkplaats, een station en alles wat voor de vischvangst op groote schaal noodig is. Bovendien zijn er werven, waar men motorbooten kan bouwen, speciaal voor de vischvangst. Met den bouw van deze visschersbooten zal nu spoedig een aanvang gemaakt worden.

De laatste maanden zijn met één motorboot proeven genomen in dat gebied en men is tot zeer bevredigende resultaten gekomen. Gedurende een periode van honderd dagen (met 61 vischdagen) werden 34260 tonijnen gevangen met een gemiddeld gewicht van 3 kg, hetgeen dus neerkomt op een totaal gewicht van 102 ton visch.

Bij de stichting van een visscherijbedrijf kan men niet alleen volstaan met het organiseren van de vischvangst, maar men dient bovendien een organisatie te stichten voor den verkoop van de visch. De Japanners hadden door heel Noord-Celebes gekoelde bussen loopen, die de visch onmiddellijk naar alle deelen van het land brachten. Er zullen ook veilingsbedrijven moeten komen.

Tijdens de door den heer Van Hoogstraten voorgezeten vergaderingen is betoogd, dat deze veilingsbedrijven in handen moeten zijn van de bevolking en geëxploiteerd moeten worden ten behoeve van de bevolking. Hiermede was men het in principe geheel eens.

Het ligt in de bedoeling van het Instituut voor de Zeevisscherij om binnenkort een groote hoeveelheid materiaal onder de visschers te brengen, n.l. 10 ton koperdraad, een miljoen vischhaken, netten en petromaxlampen voor de aasvisscherij. In samenwerking met de afdeling Nijverheid is te Makassar een lijnbaan opgericht, terwijl het voorts in de bedoeling ligt om op dezelfde plaats een nettenfabriek op te richten, waarvoor contact is opgenomen met een nettenfabriek in Nederland.

In Zuid-Celebes hebben Indonesiërs reeds zelf het initiatief genomen om te geraken tot de oprichting van een organisatie van visschers, welke thans reeds 10.000 leden telt. Het doel dezer vereniging is: credieten te verstrekken aan de leden; de bouw van visschersprauwen te bevorderen; materiaal en voedsel aan leden te leveren; de verkoop van de visch voor de leden ter hand te nemen.

Deze vereniging heeft uitgerekend, dat Zuid-Celebes minstens 800 groote en kleinere eranden noodig heeft om de visschersvloot op oude sterkte te brengen.

Naar wij vernamen heeft een onderzoekingsstocht langs de noordkust van Java, welke zich uitstreckte van het eiland Bawean tot de Duizend Eilanden uitgetwezen, dat van de majang-visscherij, dat is de z.g. hoogzeevisscherij der Javanen, praktisch niets is overgebleven.

Dringende oproep aan de leden

Het staat vast, dat 1946 en 1947 de beslissende jaren voor Indië en voor Nederland zullen zijn. De beslissing: Samenwerking of ondergang. de keuze: Tezamen door rijksband vereenigd, werken voor een nieuwe Toekomst voor Indië en Nederland, of door vervreemding tot verval geraken.

Zoo opit, dan is het nu de tijd om de Koninklijke Vereniging „Oost en west” verder te versterken. Het ledental groeit nog voortdurend. Maar het groeit lang niet snel genoeg.

Wij mogen aannemen, dat de leden de groote en onmisbare taak, welke „Oost en West” thans heeft te vervullen, begrijpen. Wij vertrouwen, dat men thans alle krachten wil inspannen, om „Oost en West” snel te doen groeien. Allereerst:

STEUNT HET ORGAAN! Ons tijdschrift is het beste middel tot versterking der banden en tot propaganda voor onze doeleinden. Het kost veel geld. Het Hoofdbestuur doet een zeer dringend beroep op U, extra giften en schenkingen af te zenden voor ons tijdschrift. Voorts:

WERFT NIEUWE LEDEN Uw vrienden Uw bekenden, en niet te vergeten onze landgenoten, die uit Indië zijn teruggekeerd, overtuig hen van de noodzaak, lid te worden van „Oost en West”. Laat dit het zijn, wat Gij thans voor Indië en Nederland verricht! Schenkt giften en bijdragen voor ons tijdschrift en brengt leden aan!

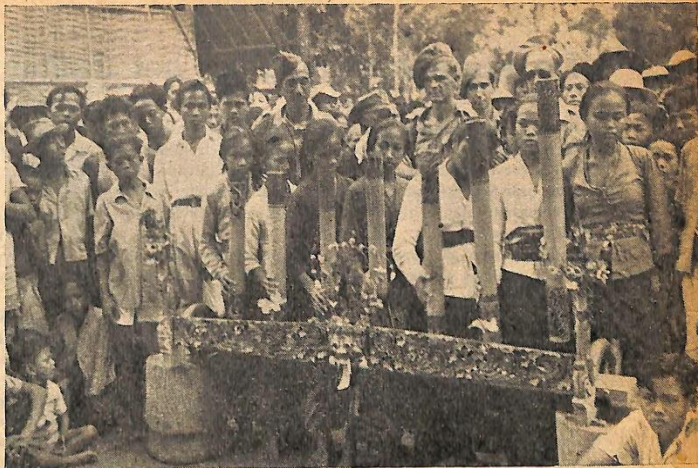
Bali behouden

Thans bereiken ons bijzonderheden over den aanval op Bali, die eenigen tijd geleden door extremisten op Java werd uitgevoerd. Aan de expeditie werkten mede verschillende organisaties van Java, die samen het „revolutieleger voor de Kleine Soenda-eilanden” zouden vormen. Na den afgeslagen aanval van die extremistische strijdorganen op Bali heeft men er niets meer van vernomen. De eerste aanval kwam in den nacht van 1 op 2 Juli, waarbij 240 man op een eenzame kuststrook in West-Bali landden. Enkele groepen trokken meteen de bergen in, doch de hoofdmacht bleef op gidsen wachten, die niet kwamen opdagen. Wel verschenen er troepen van de „Gadjah Merah” (roode Olifant), het Nederlandsche detachement, dat sinds begin Maart 1946 op Bali is geplaatst en bijna geheel uit ex-krijgsgevangenen van Siam bestaat. Een patrouille van 18 man, welke toevallig in de buurt was, werd prompt door de opgewonden bevolking gewaarschuwd, dat in het Westen pemoeda's waren gezien. Toen de patrouille, verspreid, door het onoverzichtelijke terrein oprukte, stonden drie man van den rechtervleugel plotseling tegenover een bende van 150 pemoeda's. Hoewel deze wisten, dat er Nederlandsche militairen op Bali waren, hadden ze kennelijk niet op deze verschijning gerekend en waren geheel verrast. Een gevecht ontbrandde, waarbij onze stenguns het tegen meerdere mitrailleurs moesten opnemen. De bende pemoeda's werd uiteengeslagen en vluchtte overhaast met achterlating van hun uitrusting de bergen in. Inmiddels waren de detachementen van Gilimanok en Negara gearmeerd. Terstond rukten deze uit met versterkingen, waarbij ieder, die maar een geweer kon vasthouden, tot lichte zieken toe, mee ging. De weg naar de kust werd afgesloten. Door een omtrekkende beweging trachtte men den vijand te omsingelen en in ieder geval den terugweg af te snijden. Het strijdtooneel werd doorzocht. In het vloedbosch vond men een verwarde hoeveelheid wapens en uitrustingsstukken. Een aantal pemoeda's, die zich hier verborgen hadden, werd gevangen genomen. Tijdens hun verhoor bleek, dat het eerste echelon de opdracht had, Negara te veroveren.

Een listig plan was daartoe opgesteld: 9 pemoeda's zouden in de stad onlusten verwekken. Wanneer daarop de bezetting zou zijn uitgerukt, moesten de kazerne en enkele andere op een kaart aangeduide vitale punten aangevallen worden.

Tevens kwam men te weten, dat het tweede echelon in den komende nacht op dezelfde plaats zou landen. De Roode Olifant-soldaten, die den vorigen nacht op wacht hadden gestaan en den daarop volgende dag aan de acties deelgenomen hadden, betrokken daar een stelling aan de kust.

In den loop van den nacht dook uit de diepste duisternis de tweede vloot der pemoeda's op, voor recht op den linker-vleugel aan en koerste vervolgens naar het midden van onze stelling. Alles lag gereed voor een waardige ontvangst en wachtte vol spanning op het begin van landing. Deze bleef echter uit, vermoedelijk omdat de verwachte lichtsignalen niet gegeven werden. Voordat de schimmen weer in het duister verdwenen waren, werd door onze troepen het vuur geopend. Ook met het tweede echelon was afgerekend.

Waarvoor stredden zij? Opat, gelijk hier in Bali, dat door Nederlandsche troepen met hulp der Baliërs tegen Javaansche extremisten wordt beschermd, het kleurige volksleven weer in vrede zou kunnen opbloeien.

Om vier uur 's nachts waren onze soldaten terug in hun kampement na 48 uur onafgebroken dienst. Als een blok vielen ze op hun bedden neer. Een kwartier later kwam het bericht binnen, dat 60 pemoeda's in het Westen geland waren, het losgeraakte staartje van het eerste echelon. En weer rukten de mannen uit....

Zuiveringsacties.

Zoo brak de tweede dag van de invasie aan. De zuiveringsacties werden over een groot gebied uitgebreid, om de uiteengeslagen pemoeda's in de bergen geen rust te gunnen. Onze troepen kregen de zeer gewaardeerde hulp van de Balineesche bevolking. Zonder aarzeling kozen zij onze partij. 300 man van de naburige dessa's meldden zich uit eigen beweging. Onder dekking van 8 Roode Olifanten doorzochten zij het gevechtsterrein van den vorigen dag, vonden landmijnen, geweren, mitrailleurs, handgranaten, enz. en maakten zelfs pemoeda's gevangen.

In de loop van den dag kwam de verzamelde buit van allerlei kanten binnen: wapens, munitie, kisten vol propagandamateriaal (in Batavia gedrukte kranten, republikeinsche regeringsverklaringen, bloederige anti-Nica platen, drukwerkjes van een mevrouw uit Den Haag, die instructies vraagt van haar republikeinsche regering enz.). Het was een merkwaardige verzameling, die in de kazerne tentoongesteld stond.

De komst van een derde echelon stond ook nog op het programma. Dit zou ten Oosten van Negara hebben moeten landen. Nachten achtereen werd het opgewacht, maar het liet zich niet zien. Vermoedelijk is dit niet doorgestaan, omdat de Nederlandsche torpedojager „Kortenaar” inmiddels ten tooneel was verschenen.

De gevangen genomen pemoeda's werden ondergebracht in het militaire kamp van Negara. Ze kregen er medische behandeling en nog iets ongekends: goed eten. Ze werden thans aan de wegen. De kind-pemoeda's van 12—13 jaar maken groenten schoon. Allen zien er nu best uit en zijn blij, dat voor hen de revolutie afgelopen is. De meesten zijn op zijn zachtst uitgedrukt de revolutie niet heelemaal uit eigen overtuiging begonnen en vreezen thans alleen te zullen worden teruggestuurd naar het land, waar „Merdeka” heerscht.

De koepokinenting en het Instituut Pasteur te Bandoeng

(Van een correspondent)

Nadat in de eerste maanden van dit jaar onder leiding van dr. I. Ph. Henneman het in vervulden staat aangetroffen Instituut Pasteur was schoon gemaakt en in de verschillende lokale orde was gebracht, kon met de vervaardiging van de bestrijdingsmiddelen — zij het aanvankelijk op kleine schaal — worden aangevangen.

Sindsdien werd de productie van het instituut stelselmatig vergroot en thans worden koepokstof, rabiësvaccin en cholera-typus-vaccins in voldoende mate aangemaakt om in Indië's behoefte te voorzien.

Dank zij de toewijding van den analist Kneefel, die onder moeilijke omstandigheden de oude cultuur van Prof. Otten's pestvaccin wist te behouden, kon de bereiding van dit vaccin reeds dadelijk worden ter hand genomen en aangewend bij incidenteele gevallen. Dit is voor Bandoeng en omgeving in het bijzonder van belang als tegen het einde van het jaar de regens zwaarder doorkomen en eventuele explosies van pest hier en daar bestrijding behoeven.

De cholera-typus-vaccins gaan als gebruikelijk naar het Centraal Magazijn te Batavia vanwaar de verdere distributie plaats heeft. Het Instituut is nu reeds in staat ongeveer 200 liter per maand van dit vaccin te leveren. Het vaccin tegen hondsdolheid wordt naar behoefte vervaardigd en in verband met de vervoersmoeilijkheden heeft vervaardiging daarvan ook in Makassar plaats, in het gewestelijk laboratorium van Dr. de Moor, ten behoeve van de Grootte Oost. Koepokstof wordt te Bandoeng vervaardigd tot een hoeveelheid van 500.000 doses per maand. Het aantal klinisch chemische lab. onderzoeken neemt maandelijks toe. Dit onderzoek is sinds Februari dit jaar op de gewone wijze aan den gang, dank zij de gelukkige omstandigheid, dat het Instituut (dat van al zijn microscopen beroofd was) een aantal microscopen heeft kunnen leenen.

Voorbereidingen zijn getroffen voor de bereiding van anatoxine tetanus en anatoxine diphtherie.

De afdeling serumbereiding staat nog geheel stil, daar de toestellen ten deele min of meer verouderd zijn en overigens in onbruik zijn geraakt. Het wachten is op de nieuwe toestellen. Dr. Henneman zou zich, na een bezoek aan Kopenhagen

van Nederland uit, naar Amerika begeven, in gezelschap van Prof. Dr. Otten, ten einde daar aankopen te doen ter completering der uitrusting van het Instituut. Zoodra de nieuwe toestellen er zijn kan aan den slag worden gegaan, daar men thans ook in deze afdeling druk bezig is met het aan de bereiding voorafgaande werk.

In dit verband dient vermelding het verdienstelijke werk door enkele technici in betrekkelijk korten tijd verricht: het ombouwen van apparaturen, welke oorspronkelijk ingericht voor gasverwarming niet meer te gebruiken waren toen gas uitviel. Thans worden autoclaven, droogstoven, broedstoven, waterbaden allen elektrisch verwarmd.

Proefdieren worden in het Instituut zooveel mogelijk zelf gekweekt en plaatselijk aangekocht, hetgeen tot de moeilijkheden behoort, die onder de gegeven omstandigheden moeten worden overwonnen. Een opsomming van die moeilijkheden zou te ver voeren. Noodvoorzieningen konden in vele gevallen worden getroffen.

De glasblazerij functioneert uitstekend en het zijn weer haar solide buisjes die de houdbaarheid van de afgezonden gedroogde koepokstof verzekeren.

De uit Nederland gekomen en aan het Instituut verbonden vrouwelijke analysten, brachten de aanvankelijk dunne personeelsbezetting weer op peil. Deze bezetting voldoet thans aan de eischen welke mogen worden gesteld en wat de nieuwe krachten betreft compenseeren enthousiasme en toewijding het gebrek aan ervaring. Het is een verantwoordelijke wetenschappelijke staf die leiding geeft aan het overige personeel.

Er is thans een analysten-cursus gaande, door welke de deelnemers van verschillende landaard worden opgeleid om in de toekomst te voorzien in de behoeften zoowel van laboratoria, ziekenhuizen als van andere instellingen en particuliere artsen. De cursus telt 12 deelnemers. Het is een 3-jarige opleiding, welke mischien in een 2-jarigen stoomcursus wordt omgezet. Deze cursus is incidenteel.

Ten slotte deelde dr. F. H. Meyer, die de leiding van het Instituut heeft, ons mede, dat de terugkeer van Prof. Dr. Otten nog dit jaar wordt verwacht.

De Indische („Koloniale”) School voor Meisjes en Vrouwen bestaat 25 jaar

Beschermvrouwe:
H. M. DE KONINGIN

In September 1921 werd geopend de Koloniale School voor meisjes en vrouwen in het gebouw Westeinde 46 te 's-Gravenhage. Het was zuster L. Hellemans, de eerste directrice en mede-oprichtster der school, die een der eersten was, die hier te lande moedercurssussen gaf. Zij deed hierbij de ervaring op, dat ongeveer 75% van haar leerlingen voor de tropen bestemd waren. Dit bracht haar op het denkbeeld om aan het onderwijs voor deze speciale categorie een blijvend vorm te geven. Zij noodigde mij uit als voorzitter van een commissie van vooraanstaande personen uit de Indische kringen in de Residentie om tot dit doel te geraken.

De eerste vergadering had plaats ten huize van Mevrouw Van Deventer-Maas, de moeder van de Kartini-scholen in Indië, en daar werd besloten tot oprichting van de Vereeniging „de Koloniale School voor meisjes en vrouwen”.

Het was geen gemakkelijke taak om de betrokken autoriteiten en belanghebbenden in die dagen te overtuigen van het groote nut van dit werk voor de Indische samenleving. Ik herinner mij nog levendig het formidabele standje, dat de toenmalige Minister van Koloniën mij gaf, toen ik hem een verzoek om subsidie deed. Deze bewindsman zeide mij in dit werk een beleediging te zien voor de Nederlandsche vrouwen in Indië, die het er dan toch maar zonder een dergelijke opleiding goed hadden afgebracht. Toch lukte het ons ondanks de vele moeilijkheden een klein kapitaalje bijeen te brengen en in September 1921 de school te openen.

Een groot voorrecht was van den aanvang af de steun van H. M. de Koningin, die ook Beschermvrouwe van de school werd. Het lesrooster der school, dat jaarlijks in drie driemaandelijksche cursussen wordt afgewerkt, omvat naast den moeder-cursus lessen in de Tropische Hygiëne, Taal- en Volkenkunde, E.H.B.O., huishoudelijke ziekenverpleging, Hollandsch en Indisch koken, Indische omgangsvormen, naaien en het gebruik van de huisapotheek.

De sfeer van de school is er zooveel mogelijk op berekend de meisjes vertrouwd te maken met het leven, dat haar in het verre land wacht. De meeste leerkrachten werkten in Indië.

GEDurende de bezettingsjaren lag het werk van de school stil, doch in Februari van dit jaar konden de lessen weer aangevangen. Het Gemeentebestuur van 's-Gravenhage heeft, gezien de belangrijkheid van dit werk, ons steeds met een kleine subsidie gesteund, doch verder heeft de school, met uitzondering van ongeveer 1½ jaar steeds zonder verdere subsidie moeten werken. Vijf-entwintig jaar ervaring en hard werken hebben bestuur en leerkrachten de overtuiging en den moed gegeven ook nu weer voort te zetten, gezien de getuigenis uit de correspondentie van onze oud-leerlingen, die bewijst, dat de goed voorbereide meisjes er in Indië veel beter voorstaan, dan zij, die zonder eenige opleiding vertrekken.

Presidentie Indische School voor Meisjes en Vrouwen

W. A. L. ROS-VRIJMAN

Een Australiër vertelt

Het is met genoegen, dat wij een Australiër aan het woord laten, die ditmaal eens geen onvriendelijke dingen zegt. Deze Australiër bezocht Java en vertelt er het volgende van. Wij ontleenen dit aan het Algemeen Bandoengsch Dagblad „De Courant“.

„Nihil Insanius nobis“. Ik heb den man ontmoet, die het bataljon commandeert, dat werkt en leeft onder dit motto, n.l. de „Watermannen“, het eerste Bataljon 3 R.I., der Koninklijke Landmacht. Ik heb eveneens enkele mannen van dit bataljon gesproken. Hun motto, dat beteekent: „Niets is ons te eenvoudig“, kon even goed beteekenen: „Ons is niets te dol“.

De commandant-majoor Leussen heeft in het belang van zijn land een prachtige staat van dienst gedurende dezen laatsten oorlog achter den rug, toen hij deel uitmaakte van de ondergrondse beweging in Nederland en de mannen onder zijn commando toonen diep respect voor hem. Het was op zijn verzoek en op zijn uitnodiging, dat ik de Watermannen bezocht. Het bataljon houdt momenteel een zeer uitgestrekt rayon ten Zuiden van Bandoeng bezet en elke man staat tegenover duizenden Japansch-getrainde en door Japanners aangevoerde pemoeda's. Alle Watermannen zijn vrijwilligers. Allen hebben korten of langeren tijd dienst gedaan op het Europeesche vasteland, na de bevrijding van Nederland en velen hunner hebben in de ondergrondse beweging hun land gediend.

Zij namen met hun bataljon de bewaking van het gebied over, dat voordien bezet werd door twee Britsche bataljons.

HET HOOPDKWARTIER

De reis, welke ik langs het bataljon mocht medemaken, begon bij het hoofdkwartier te Bandoeng, waar mij eerst het gebouw getoond werd, waar de stafcompagnie gelegerd was. Wat mij direct reeds opgevallen is, was dat alles wat de Watermannen bezitten, zoo schoon en goed verzorgd is. Het gebouw, waarin zij gelegerd zijn, heeft ongetwijfeld geleden onder de bezetting van dit land; maar de methoden, toegepast bij het bureau-werk, zijn zeer modern en practisch en het heele gebouw is goed verzorgd.

Mij werd de cantine voor de manschappen getoond. Het is door de manschappen zelf gebouwd en zij zijn zeer trotsch op hun succes een moderne, op Amerikaansche leest, opgezette cantine te hebben opgebouwd.

Wat eveneens een diepen indruk op mij maakte, was de sterke, mannelijke geest van kameraadschap tusschen de manschappen van het bataljon en hun commandant. Er is geen gedwongen verhouding, geen noodeloos vertoon van uiterlijke discipline, slechts respect. Het eene oogenblik staan zij stram in de houding en brengen het saluut en enkele seconden later praten zij tot hem als was hij een der hunnen, en dat is, wat zij zelf ook voelen. Die Watermannen zijn een Lichte Infanterie-Bataljon, oorspronkelijk slechts geoefend in het gebruik van lichte wapens, maar, dank zij de gezamenlijke inspanningen van elken man van het bataljon, bezitten zij

thans verkenningswagens, Brengun-carriers, goede transportvoertuigen, lichte tanks, 105 mm. howitzers en andere wapens en uitrustingen die vreemd zijn aan een Lichte Infanterie-Bataljon. Het meereendeel van dit materiaal is in zeer slechten staat opgekocht uit dumps; maar door de kundigheid van deze mannen verkeert alles thans in buitengewonen staat van bruikbaarheid en manschappen zijn in 't gebruik van de howitzers geoefend binnen den tijd van 3½ week. U moet weten, dat ik geen belangrijk iemand ben, zelfs geen oorlogscorrespondent en toch, zonder dat daartoe een verzoek mijnerzijds werd gedaan en zonder dat ik durfde verwachten dat men mij alles zou toonen, waarover het bataljon beschikte, lieten zij hun tanks rollen over het oefenterrein, toonden zij mij hun geschut, lieten zij alle veroverde wapens aan een vreemde zien met zulk een vaardigheid en enthousiasme, dat ik geen twiifel meer had betreffende het type van den soldaat, die thans Bandoeng bewaakt.

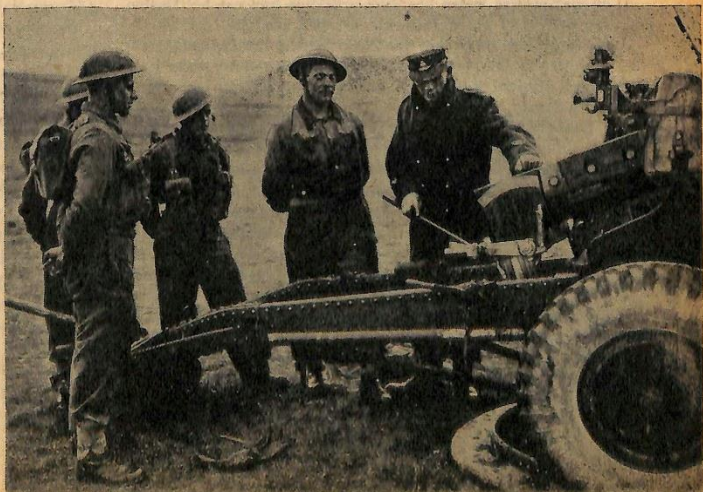
DAJEUHKOLOT

Er is gezegd en men zegt thans nog, dat zonder de Britten op Java de Nederlanders dit land nooit zouden kunnen houden.

Ik bezocht Dajeuhkolot, het meest zuidelijk gelegen-punt van Bandoeng, dat bezet is door Nederlandsche troepen. Deze positie is door de Watermannen met verlies van zes levens op de pemoeda's veroverd in een half uur tijds. De tegenstanders leden zwaardere verliezen, zooals zij afgehoopen Vrijdag, den 26en Juli, weer deden. Ongeveer 900 pemoeda's vielen een post aan, die bezet was door twee compagnieën Watermannen, maar toen zij zich weer teruggetrokken hadden, telde men vele doden op de plaats, welke zij dachten te veroveren.

Dajeuhkolot ligt aan de Tjitaroem en de bruggen, die eens gebruikt werden om de producten van het land naar de stad te brengen, hangen thans onbruikbaar in het water. Maar de groote pontonbrug, gebouwd door de Watermannen — een infanterie-bataljon — ligt dwars en recht over de rivier. De brug is het eenige verbindingspunt met Zuid-Preanger en zij beheerscht het verkeer naar Bandoeng van het zuiden en westen uit. Een weinig zuidwaarts van de stad is de Nederlandsche linie, waar overdag en in den nacht wacht gehouden wordt over de rijstvelden, waarlangs de terroristische benden zouden kunnen naderen. Maar de terroristen zijn ongeveer 2 à 3 kilometer ver weg, af en toe komt wel eens een sluip-patrouille, daarom is in dat rayon alles vrij rustig. Vandaag

Waarvoor zullen zij strijden? Deze in Engeland opgeleide artilleristen zullen slechts schieten, als het noodig is een vreedzame samenleving van alle volksgroepen in Indonesië tegen extremisten en terroristen te beschermen.

is het Zondag — maar rond het kamp gaat het werk verder. Er is geen exercitie, geen geschreeuw of commando's, men ziet slechts een aantal wakkere kerels hun kamp opbouwen. Er is geen gekanker, omdat dit kamp opnieuw opgebouwd moet worden, alleen de glimlach der noodzakelijkheid om het te doen.

Waarom moet dit kamp opnieuw gebouwd worden?

Ik heb het gat gezien dat de explosie te Dajehkolot maakte, ik heb het gebied gezien dat verwoest werd. Het gat is ongeveer 25000 vierkante meter groot en op sommige plaatsen 50 voet diep. Scherven worden op bijna 5 km. afstand gevonden, het krachtstadium was een puinhoop, het dorpje met den grond gelijk gemaakt. Gelukkig is niemand van de wacht van de opslagplaats gewond, maar op een afstand van bijna een kilometer van het ongeluk werden vier menschen door scherven getroffen en één compagnie verloor de totale uitrusting: kleeding en al het andere.

Dat is waarom de Watermannen — vrijwilligers die gekomen zijn om hun eigen volk op Java te beschermen — hun hutten opnieuw moeten bouwen.

Indien er slechts meer bataljons van dergelijke mannen in Nederland beschikbaar waren! Als slechts al die mannen, die in de rij staan voor winkels en zich een toekomst zoeken in de veilige steden van hun land; indien zij alleen slechts zien konden deze zongebrende, oververmoeide jonge mannen, de draagkracht, de moeilijkheid van dit werk, dat zij doen moeten omdat zij slechts met een handjevol staan tegenover een ontzaglijke taak; indien zij slechts zien konden de dagende schemer uit den nacht van de toekomst van dit land, dat het hunne is, dan ben ik overtuigd, dat zij allen zouden wenschen deze mannen te kunnen helpen.

CHURCHILL'S WOORDEN

Er is geen twijfel aan, in strijd met alle beweringen die het gedeelte zeggen, dat de Nederlanders Bandoeng, ja, heel Java kunnen houden, ondanks de zeer groote moeilijkheden. Maar als straks de toestand geklaard is, dan zal dit zijn door het groote enthousiasme van het handjevol troepen, dat de spits afbeet. Ik heb mannen gezien, die slechts twee maal in 10 dagen tijds slapen, en mannen, slechts geoefend in het gebruik van lichte wapens, die houtwitsers gebruikten na een oefening van 3½ week en de verklaring van Winston Churchill, den ex-premier van Engeland, geldt hier meer dan elders: „Nimmer tevoren zijn zoovelen verplicht aan zoo weinigen”.

Het werk en het leven van deze mannen hier is zenuwslopend en het had niet zoo hoeven te zijn. En zijn mannen in Nederland, die minstens evengoed zijn als deze soldaten op één uitzondering na: „Zij zijn niet op Java”. Het moge zijn, dat zij niet precies weten hoe deze prachtige tuin van het Oosten, die de hunne is, er thans uitziet, het kan zijn, dat zij niet begrijpen hoe de positie van Nederland in het hedendaagsche gebeuren is. Dit land is rijk, rijker dan wat ook ter wereld aan mogelijkheden om aan de groote behoeften van de wereld te voldoen.

Rubber, copra, tin, kinine, rijst, deze zijn wel de voornaamste. Misschien ook hebben zij nimmer gehoord van het hypermoderne spoorwegennet of de electriciteit, welke het Nederlandsche Gouvernement over dit heele eiland strekte. Denken zij wellicht dat het aantal menschen, dat thans in Indië is, voldoende is om al het werk te verzetten, dat zoo noodzakelijk is om het heele land te doen herstellen van den terugslag van dezen oorlog? Het moge zijn, dat zij niet beseffen, dat slechts zeer, zeer weinigen van dit volk de zienwijze van een Soekarno, een Tan Malakka deelen, dat de Indonesiërs, die tegen de Nederlanders zijn, getraind zijn door Japanners om den strijd tegen het blanke ras voort te zetten en te komen tot een verbond van alle Aziatische volkeren, onder leiding van Dai Nippon? Dat het overgrote deel der Indonesiërs met en naast den Nederlander wenscht te werken aan den opbouw

van zijn land, is duidelijk merkbaar. Gewezen pemoeda's werken op de rijstvelden achter de Nederlandsche linies, terwijl in het voorterrein geen levend wezen te zien is en het land braak ligt. Waarom zouden zij rijst verbouwen onder de republiek, als hun eigen leiders het van hen wegstelen — Nazi-systeem! — en het verkoopen aan de Britsch-Indiërs — terwijl het eigen Indonesische volk van honger omkomt?

Ik vraag mij af of de Nederlandsche jongens de vreugde kennen van het leven onder de klimatologische omstandigheden van Indië? En dan, wat belangrijker is, onnoemelijk veel belangrijker, begrijpen en realiseeren zij zich dan niet, dat zonder Indië, zonder Java, de toekomst van hun eigen Nederland verloren is? Zij kunnen denken, dat Indië voor hen verloren is, maar Indië is slechts verloren in den geest van dergelijke menschen. Er moeten mannen zijn, die gelooven, waarlijk een onwrikbaar gelooven in een waarachtige herrijzenis van hun Vaderland en zoo zulke mannen te vinden zijn, laat hen beginnen aan dit werk, voor het te laat is.

Nieuwe leerstoel

Vanwege het Leidsch Universiteits-Fonds is aan de universiteit te Leiden een leerstoel gevestigd voor de taal- en volkenkunde van Suriname en Curaçao en daarvoor is benoemd de heer C. H. de Goeje.

De zaak is hier moeilijk te scheiden van den persoon, want het zijn de Amerikanistische studiën van den heer De Goeje, waardoor het mogelijk werd dezen leerstoel op te richten. Wel zijn er anderen in dit veld werkzaam geweest; vooral mogen met eere genoemd worden de gebroeders Penard en pater Ahlbrinck en uit vroeger tijd Ten Kate, Van Panhuys en pater Van Coll, en nog wel meer, maar deze zijn reeds overleden of hebben zich teruggetrokken en hebben ook het onderwerp niet op zoo breeden grondslag ter hand genomen.

De Amerikanisten houden zich bezig met de oorspronkelijke bevolking, de Indianen en met ontdekkingsreizen en kolonisatie, dus ook wel met de reeds zoo vroeg in Amerika gekomen Negers. Zeer belangrijke dingen zijn daar reeds ontdekt. De Creoolsche talen, waartoe het Negerengelsch van Suriname en het Papiamentoe van Curaçao gerekend moeten worden, liggen slechts wat hun oorsprong betreft nog op dit gebied, zijn overigens moderne talen, gelijk Fransch en Engelsch.

De nieuwe hoogleraar was geograaf bij de Gonini- en Tapanahoni-expedities en leider der Toemoekhoemak-expeditie. In 1927—28 bezocht hij de Nederlandsche Antillen en Suriname en in 1937 heeft hij geruimen tijd bij Indianen in het binnenland van Suriname gewoond. Hij is lid van de Société des Américanistes de Paris en een geregeld bezoeker van de internationale Amerikanisten-congressen, waarbij hij te Rome en te Sevilla de Nederlandsche Regeering vertegenwoordigd heeft. Van 1893 tot 1909 diende hij bij de Koninklijke Marine, daarna was hij tot 1924 in Oost-Indische dienst, laatstelijk als Hoofd-inspecteur, Hoofd van den Dienst van Scheepvaart te Batavia.

Het spreekt van zelf, dat „Oost en West” de stichting van dezen nieuwen leerstoel ten eerste toejuicht. Zij voorziet in een lang gevoelde behoefte en zal — eindelijk — recht doen wedervaren aan het cultuurleven van de bevolkingen van onze West. Moge het den nieuwen hoogleraar gegeven zijn bij te dragen tot 't aanhalen van de cultureele betrekkingen tusschen het moederland en de West-Indische deelen van het Koninkrijk.

Voorlichting der Nederl. Troepen in Indië

Er wordt thans gelukkig een ernstig begin gemaakt met een redelijker voorlichting van jonge Nederlanders, die thans reeds in Indië soldaat zijn en van hen die spoedig als militair naar Indië zullen vertrekken. Een voorbeeld van een rustig woord tot de troepen geeft het door den Legervoorlichtingsdienst thans in brochurevorm uitgegeven verhaal van den commandant van het tweede bataljon, 10de R.I. te Soerabaja, majoor C. M. B. Ooms. Opdat men het in eigen omgeving aan vrienden en verwanten die naar Indië zullen vertrekken, kan mededeelen, laten wij een deel van dit verhaal hier volgen:

Na een goede reis met de „Tegelberg”, waarop wij als eenig Bataljon werden vervoerd van Southampton naar Batavia en vervolgens naar Soerabaja, gingen we omstreeks half Mei aan wal. We werden ontvangen op de meest prettige en vriendelijke wijze door den Commandant van de „X”-brigade, die ons onmiddellijk zijn steun gaf.

Van de haven af reden we door Soerabaja en het bleek, dat deze stad een zeer langgerekte stad is. De haven ligt in het Noorden en de kwartieren, die ons werden toegewezen, bleken een villawijk in het Zuiden van de stad te zijn, ongeveer 8 km. van de haven verwijderd.

De eerste dagen moesten we ons met de bekende gecompliceerde Amerikaanse rations tevreden stellen, maar na 2 dagen, toen de uitgebreide bagage — we hadden ongeveer 40 ton bagage aan boord — was uitgepakt, begonnen onze keukens te draaien en werden de koks, die in Eefde met z'n allen in een groote, moderne keuken hadden gestaan, over de compagnieën verdeeld. Het spreekt, dat zij momenteel met elkaar wedijveren om aan hun compagnie het beste voor te zetten. Het spreekt ook, dat deze onderlinge concurrentie zoo veel mogelijk wordt aangemoedigd, want daaf worden we allemaal beter van.

De troep werd gelegerd in verschillende huizen en zooveel mogelijk „stretchers” werden uitgedeeld, zoodat de man niet op den grond behoefde te slapen. Dat lukte niet overal, maar de Hollandsche soldaat is vindingrijk en in het algemeen is dit euvel opgelost. We slapen verder onder „klamboes”, die bepaald noodig zijn om in den nacht de hinderlijke muggen van je lijf te houden, want muggen beteekenen hier niet alleen jeuk, maar misschien ook malaria!

Tegen deze malaria krijgt de troep geregeld mecrapine-tabletten. Desondanks komt nog wel eens malaria voor, maar de dokters bleken dikwijls in staat om den zieke er in een paar dagen vanaf te helpen. Eten en slapen, twee belangrijke dingen in een menschenleven en zeker ook in dat van een soldaat, zijn dus wel in orde. Wel was het eten aanvankelijk wat te vet en dit gecombineerd met den korten tijdsduur, dat wij in Indië waren en met den lust tot het eten van ijsjes, veroorzaakten een korte, doch hevige buikloopperiode.

De eerste 14 dagen werden wij, militair gesproken, door onze superieuren volkomen met rust gelaten. De kwartieren en huizen werden in orde gemaakt en van alles moest worden

georganiseerd en hoewel mijn collega's-Bataljonscommandanten er op aandrongen, dat ik zoo spoedig mogelijk een gedeelte van hun taak overnam, was de Brigade-commandant onvermurwbaar en liet me rustig m'n gang gaan.

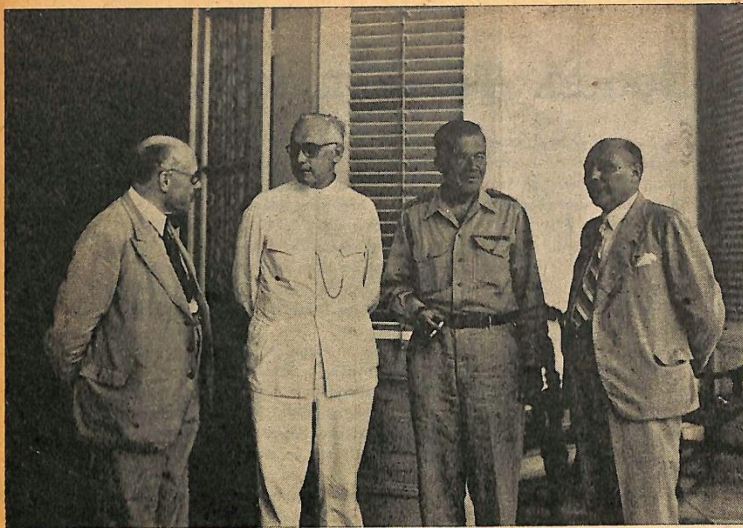
Hoe wijs gezien overigens; deze K.N.I.L.-officier, die het leven in Indië door en door kent, wist wel, dat piepjonge Nederlandsche militairen zonder kennis van Indië anders dan uit boeken en brieven, toch behoorlijk den tijd noodig hebben om aan de warmte, veranderde soort voeding en het leven in het algemeen te wennen.

Ten slotte, wat gebeurde er nu eigenlijk in Soerabaja? Toen de eerste drie Bataljons in April in Soerabaja kwamen, was het zeer ongewenschd om 's avonds met een enkele jeep langs de straat te rijden, want een goedgemikt schot zou wel eens een eind aan zoo'n ritje hebben kunnen maken. De order was toen dan ook, dat, als men bepaald de straat op moest, men steeds met minstens 2 auto's reed en met een geweer in aanslag. Dit was vóór onzen tijd. Het is thans in Soerabaja volkomen rustig! Men kan 's avonds tot half elf rustig langs de straat loopen, zonder bang te hoeven zijn overvallen te worden of iets dergelijks. We loopen hier ongewapend, want van een wapen zou je alleen maar last hebben. Als je sjouwt, heb je bij deze temperatuur voldoende aan jezelf en aan je „pakean”.

Ja, er valt natuurlijk wel eens een schot in de stad en er wordt door de schildwachten, die wij uit hebben staan, ook wel eens geschoten. Maar het algemeene beeld van Soerabaja 's avonds is dat van rust, en overdag dat van handel en wederopbouw. Handel, omdat Soerabaja, in tegenstelling met Batavia, de regentstad, de groote handelstad van Java is. Vergelijk Den Haag en Rotterdam. En wederopbouw, omdat er in de verschrikkelijk maanden van de terroristen hier ontzettend veel vernield is. In dezelfde wijk, waar wij nu wonen, zijn honderden menschen gedood. In de Simpang-Club, de club voor officieren van Land- en Zeemacht, werden op een der laatste avonden, dat de terroristen aan het bewind waren, 150 Europeanen en Inheemschen vermoord. Daarna kwamen de Engelschen. Hun eerste aanval op Soerabaja stuitte op hardnekkig verzet. Maar nadien werden er dan ook maar even eenige krachtige maatregelen genomen. Met behulp van oorlogsschepen en zware artillerie werden de noodige voorbereidingen getroffen en de landing werd officieel doorgedrukt; de terroristen werden verdreven naar het Zuiden en het Westen, een handjevol naar Madoera en een stuk of wat doken onder in de stad zelf, stichtten iets van een „ondergrondse”, die

Waarvoor zullen zij strijden? Deze groep in Engeland opgeleide soldaten, zullen strijden voor de ontwikkeling tot vrijheid en zelfstandigheid van een Indië, waar Nederlanders en Indo-Europeanen evenzeer thuis behooren als de Indonesiërs

Waarvoor praten zij? ... De leden der Commissie-Generaal, van links naar rechts: Van Poll, De Boer, Van Mook en Schermerhorn, zullen — zoo luidt hun opdracht — spreken over de ontwikkeling van een zelfstandig Indonesië binnen het Koninkrijk.

momenteel is geliquideerd, maar die aanvankelijk de schietpartijen vóór onze komst voor z'n rekening nam.

Onze schildwachten, zoals ik hierboven schreef, schieten ook wel eens. Een tropische nacht is buitengewoon mooi, vooral met de maan er bij en wat palmen als entourage. In de verte uit de kampong klinkt het eentonig geluid van een gamelan. Het is iets betooverends. Maar... er hangen wel eens kalongs in de boomen. En deze beestjes laten wel eens een half-aangevreten vrucht vallen. De pittige kletteren dan b.v. tegen een dak. Onze jongens, daarop nog niet ingesteld, merken, dat er zich een levend wezen in de buurt bevindt. Bladen ritselen, de schildwacht kijkt gespannen toe, hij weet, dat hij niet dan in het uiterste geval mag schieten, om z'n opstelling niet te verraden. Hij heeft zijn vinger al aan den trekker. Weer een klein keitje! Nu moet het maar wezen. Hij trekt, het schot gaat af, de aap smeert hem. Hij schrikt nog van den knal. Straks rapporteert hij bij zijn wachtcommandant, dat er een terrorist in de buurt zat, dat hij er achteraan is gegaan, maar dat hij dien donkeren vent in de duisternis om zich heen niet meer heeft kunnen vinden.

Deze jonge held heeft een schof gelost door donker Soerabaja en daarmede de zwoele avondrust verstoord. Een brief naar Holland maakt hem tot held en Soerabaja tot hel. Beide is onjuist. Niet dat ik het dezen jongen snuiter kwalijk neem, niet dat ik het goedkeur, maar ik kan het me best voorstellen. We moeten allemaal wennen en een tropennacht is nu eenmaal fascinerend.

Komen we nu tot de taak van ons Bataljon, zooals deze momenteel is en de gevaren, die daaraan zijn verbonden.

II-10 R.I. is dus het laatst in Soerabaja aangekomen. Voor ons waren reeds de Mariniers geland en daarna 3 Bataljons infanterie, die omstreeks Kerstmis uit Holland waren vertrokken en korten tijd op Malakka waren getraind en geacclimatiseerd.

Toen wij aankwamen, waren er geen Engelschen meer en hadden de 3 Bataljons K.L. de taak van een veel sterkere eenheid van de Engelschen overgenomen.

Is het een wonder, dat de collega's Bataljonscommandanten mij haast om den hals vielen vanwege mijn komst en alles deden om zoo spoedig mogelijk een gedeelte van hun veel te zware en omvangrijke taak van de schouders te nemen. Evenwel de Overste Brigadecommandant stak daar aanvankelijk een stokje voor om ons even tot ons zelf te laten komen. Een week

of drie na onze aankomst kwamen de opdrachten. Het ladingshoofd om Soerabaja heen is ongeveer 30 km. naar het westen en zuiden diep. In de voorste linies komen onze troepen niet. Daar zijn momenteel de Mariniers en de andere Bataljons. Ze zitten daar tegenover de terroristen, die, alhoewel misschien in grooten getale aanwezig, toch geen groote militaire kracht kunnen ontwikkelen. Dat ze getraind zijn door de Jappen is waar, maar dan was de training zeker kort. Dat er overigens Jappen onder hen zijn, is een feit, want haast bij elke schermutseling, waar aan terroristenzijde dooden vallen, wordt wel een Jap gevonden. De verliezen aan Nederlandsche zijde zijn zeer gering. Verreweg de meeste mannen, die momenteel hier den dood hebben gevonden, zijn gestorven door onvoorzichtigheid met vuurwapens of iets van dien aard.

Er zijn een paar trucks op landmijnen gereden, wat een der Bataljons 2 dooden kostte en er zijn door onvoorzichtigheid met geweren, stens of brens van de andere Bataljons dooden te betreuren.

Tot op het moment, waarop ik dit schrijf, is er één jongen van II-10 R.I., die met ons uit Holland vertrok, niet meer in leven. Hij stierf tengevolge van een heel korte, doch hevige darmziekte.

De taak van het Bataljon is momenteel een bewakingstaak; bij verschillende objecten staan onze mannen op wacht en deze wachten hebben meestal een preventief karakter, d.w.z. als ze er niet waren, zou er misschien worden ingebroken, maar nu ze er wel zijn en kwaadwilligen dit weten, gebeurt er niets.

Reeds gedurende een paar weken verblijven twee van onze compagnieën in het Westen en het Oosten van de stad en sinds vorige week zijn twee andere Compagnieën ook naar het Westen van de stad vertrokken. De jongens voelen zich daar in hun knollentuin; ze hebben daar hun eigen cantine en werken op een geweldige manier om de legering van hun compagnie — want hun compagnie is hun trots — zoo goed mogelijk te doen zijn. Bovendien leggen ze daar een aardig contact met de inheemsche bevolking. Iedereen groet vriendelijk met „tabeh Toean" en de kinderen met hun gezellige bloote buiken steken daarbij de handen in de lucht. Verder is de kampong een toonbeeld van netheid; vele Amsterdamsche buurten kunnen daar een voorbeeld aan nemen.

Wij moeten II-10 R.I., alhoewel het ons zoo enorm na aan het hart ligt, niet zien als een op zichzelf staande operationele eenheid, doch als een Bataljon, dat met de andere Bataljons, met Mariniers, met artillerie, met tanks, enz. die taak heeft te volbrengen, die volbracht moet worden.

In het algemeen kunnen we dus dit zeggen: II-10 R.I. heeft momenteel een bewakingstaak en daar wordt wel eens een schot bij gelost. Verreweg de meeste schoten gaan er naast. Als je niet speelt met wapens, maak je ook geen brokken. In de voorste lijn heeft niemand van ons iets te maken en als we daar iets te maken hebben, dan behoeft er heusch niet direct aan schieten, laat staan doodschieten, gedacht te worden.

De stemming is uitstekend, het land is prachtig, het eten is best, de training is gezond; er is geen enkele reden voor ons om niet welgemoed en met een open oog de toekomst in te zien.

En u, bent u tevreden?

Ik weet en begrijp, dat, wat uw eigen man u schrijft meer indruk op u maakt, dan wat deze voor u vreemde majoor hier op papier zet, maar ik meen ook wel in alle bescheidenheid dit te mogen vaststellen, dat ik een van diegenen ben, die op velerlei gebied de situatie het beste kan beoordeelen met mijn officieren, Compagniescommandanten, doktoren, aalmoezener en veldprediker.

Ik zou dezen brief, dien ik alleen schrijf, ongetwijfeld van de handteekeningen van alles kunnen laten voorzien, want ik weet, dat ze het er mee eens zijn.

Ik hoop echter, daar ik dit niet doe, dat u toch in bovenstaande vertrouwen hebt en aan wilt nemen, dat dit een eerlijke poging is om op nuchtere en eerlijke wijze van leer te trekken tegen belachelijke praatjes van schietpartijen op jeeps, van een munitietrein, waarbij 440 II-10 R.I.'ers zouden zijn sneeuweld, doordat de terroristen dezen trein zouden hebben gebombardeerd, over vergiftigingsgevallen van drinkwater, over sluipmoorden op officieren en over 50% geslachtsziekten bij het Bataljon.

Men zit niet stil in Curaçao

Het politieke vuur in Curaçao heeft zich een weinig gelegd. Wie dit kleine land kent, weet dat er slechts een kleine ademtocht noodig is om het weer te doen oplaaien. Maken wij van deze rust gebruik om aan wat zakelijker onderwerpen van Curaçao aandacht te wijden.

Daar is bijvoorbeeld de goede verwachting, die Curaçao omtrent het na-oorlogse toerisme koestert. Vóór den oorlog plukte het hoofdeland daarvan reeds rijpe vruchten. Maar het waren dagjes mensen, die in de pittige, welvoorzien Heerestraat hun dollars in de kasregisters kwamen stapelen. Iedere grote Graceluitier bracht er enkele honderden en wanneer men hun aantal met honderd dollar vermenigvuldigt, dan komt men zoo ongeveer aan het bedrag dat — voornamelijk besteed aan alcoholica en reukwerken — op Curaçao blééf. Tonnen gouds per jaar zijn daarmee gemoed en een stukje Curaçaosche welvaart van niet geringe afmeting. Maar men wil nu wel verder. Niet alleen menschen die enkele uren in de winkelstraten blijven, maar óók Amerikanen, die een weekje blijven. De Curaçaosche gemeenschap en óók de onvolprezen K.L.M. interesseeren zich daarvoor daadwerkelijk. Er is genoeg te zien op Curaçao: pittig en kleurig Willemstad zelf, de verlokende baaien, het typische natuurschoon, de prachtige oude plantagehuizen, het oudste Joodsche kerkhof van het geheele westelijke halfrond. En men kan er heerlijk zwemmen. En er is wel wat amusement óók. Curaçao kan met de trekpleisters Bermuda en Nassau misschien niet wedijveren, maar toch kan het toeristen genoeg schoons en merkwaardigs bieden. Alleen: de hotel-accommodatie is erbarmelijk. Fred. Roosen, de bekende Nederlandsche hotelier, is er nu — op instigatie van de K.L.M. — heen om er de toestand in oogenschouw te nemen en om zijn deskundig advies uit te brengen voor den bouw van een groot modern hotel.

Men vermoedt dat tenminste zeshonderdduizend toeristen jaarlijks naar Carabië zullen trekken. Het verleidelijke Havana zal er een goed deel van tot zich trekken. Evenals Bermuda. Evenals de Bahama's. Maar Curaçao — dat altijd op zijn qui vive is wanneer er zaken vallen te doen, hoopt er een deel van op te vangen. Curaçao's wereldberoemde zakenlieden en bankiers zijn waakzaam. De gansche materie van het toerisme in het Carabiësch gebied is op een conferentie, die onlangs te New York gehouden is, bekeken. Men is er gekomen tot de instelling van een permanente Carabiësch vereeniging tot ontwikkeling van het toerisme. Nederland is daarbij be-

Het is voor ons niet meer belachelijk te noemen, dergelijke verhalen hier te hooren, het is alleen maar krankzinnig en treurig, diep treurig. Het land, onderdeel van ons groote Nederlandsche Rijk, is ten volle waard om het te houden uit handen van stommerikken en wreedaards, om het te beschermen tegen plunderingen; de wereld is al voldoende geplunderd en Nederland is al arm genoeg.

Als ik hoor, dat op een vergadering van een politieke partij in Nederland is opgemerkt, dat de Nederlandsche regeering zoo slecht had gezorgd voor de Indische bevolking, dat ze niet eens een paar schoenen en een pet konden koopen, dan is een dergelijke opmerking voor mij, die ook pas 1½ maand in Indië rondloopt, niet meer belachelijk, maar eveneens krankzinnig en treurig.

U moet het gezien hebben om het te kunnen beoordeelen en het bestek van dit schrijven laat niet toe hierop verder in te gaan. U mag gerust klagen als er te klagen is, als het gemotiveerd is. Ik zal mijn best doen, ook vanuit dit verre land, uw belangen te behartigen. Neemt u van mij over den slagzin van het Bataljon, waarmee ik dan, dezen brief wil eindigen! „Laten we elkaar in het wit der oogen zien en even eekheid zijn!”

trokken. Er is regionale toenadering tot stand gekomen. Een rapport van de Carabiësch Commissie (een officieel adviseerend lichaam waarvan Frankrijk, Nederland, Groot Brittannië en de Vereenigde Staten lid zijn) getiteld „Caribbean Tourist Trade — Original Approach”, is vorig jaar verschenen. Deze studie somt de voordeelen op van regionale toenadering. En de conclusie luidde: dat er buitengewone voordeelen bestaan voor de ontwikkeling van toerisme als hoofdfactor in de economie van dit gebied. Men lette op „hoofd-factor”. Dit regionale concept werd, ruim een half jaar geleden, geestdriftig gesteund op de tweede zitting van de West-Indische Conferentie, die te Sint Thomas op de Maagden-eilanden is gehouden. Volgens het plan zullen de gebieden hun individuele pogingen versterken, door gezamenlijk de aantrekkelijkheden te adverteeren en zal ook collectief worden gehandeld met de verschillende verkeers-ondernemingen, reis-agentschappen en andere instanties, die belang stellen in de ontwikkeling van het toerisme in het Carabiësch gebied. Wie Curaçao en de kwieke Curaçaoenaars kent, weet dat zij hun woorden zullen mééspreken. Grote mogelijkheden liggen open. Curaçao zal daar zeker gebruik van maken.

* * *

Aruba heeft een zeer belangwekkende — misschien wel een historische — dag beleefd. Op 11 September 1946 is de goud-exploitatie door een Canadeesche Maatschappij begonnen. Van het vloeibaar goud geniet Aruba de grootst denkbare voordeelen, want op dit kleine eiland bevindt zich de grootste olieraffinaderij ter wereld. Zoo werd Aruba een der welvarendste plekken op de wereldkaart: een gouden speldepuntje. Wat niet verhindert dat men er van echt goud niet afkeert is.

In 1872, zoo lezen wij in het Curaçaosche dagblad „Beurs en Nieuwsberichten”, verklaarde de mijndeskundige Frank Taylor van de firma John Taylor & Sons te Londen in een uitvoerig rapport over de goudkwarts-aderen op Aruba:

„Ik geloof, dat er op dit kleine eiland meer goudkwarts-aderen zijn dan er op eenige andere plaats van dezelfde grootte ooit werd waargenomen”.

Hij zegt verder dat er 200 aderen waren ontdekt en dat op goede gronden aangenomen mag worden, dat verder onderzoek er veel meer aan het licht zou brengen. Hij gaf een beschrijving van 158 aderen en onderzocht monsters uit 119 daarvan, welke met uitzondering van 11, een goudkleur gaven.

In 1936 schreef Robert Heinze: „Waarnemingen en de erva-

ringen van vroegere onderzoekingen toonen op overtuigende wijze aan, dat er vele goudhoudende kwartsaderen op Aruba zijn, die een ernstige poging tot ontginning en exploitatie rechtvaardigen".

Een andere deskundige P. H. O'Nians verklaarde in een rapport, gedateerd Maart 1934, dat Aruba veel goud zou kunnen opleveren, wanneer men het in de diepte kon ontginnen en ook wijst hij op de vele goudklompen, die in de roeien gevonden zijn, waaronder er waren die tot 30 pond wogen en hij trekt de conclusie, dat met een moderne uitrusting en methoden niet alleen het in kwartsaderen aanwezige goud doch eveneens het alluviale goud een aanzienlijke productie zou kunnen opleveren. De onderzoekingen van P. H. O'Nians van het Institute of Mining and Metallurgy te Londen werden destijds vericht op instigatie van den Heer D. van Nijmegen Schonegevel, directeur van Curaçao's C.P.I.M., in samenwerking met Maduro's Bank. Het denkbeeld om de goudwinning op Aruba ter hand te nemen is niet van jonge datum en vele pogingen zijn reeds in die richting gedaan.

* * *

De heer van Nijmegen Schonegevel is zich voor het legendarische Arubaansche goud blijven interesseren, en hij heeft een Canadeeschen deskundige, den geoloog A. F. Banfield onderzoekingen laten verrichten. Banfield bracht een gunstig rapport uit: „er is een uitstekende kans op een loonende ontginning van de Arubaansche goud-aderen. Van Nijmegen Schonegevel kon noch bij de Nederlandsche Regeering noch bij Nederlandsche particuliere maatschappijen steun vinden voor zijn projecten. Maar het gelukte hem een Canadeesche maatschappij te stichten: de „Aruba Combined Goldfields Ltd.“, opgericht met een kapitaal van \$ 5.000.000, waarvan \$ 1.000.000 is volgestort, heeft alle aandeelen van de „Aruba Gold Mines Operating Co.“ die in 1945 de concessies van het Gouvernement verwierf, overgenomen; zond twee boorinstallaties naar het eiland en begon op 11 September met haar arbeid. Proefboringen, waarvan over een half jaar of daaromtrent de eerste resultaten wellicht zullen blijken.

Er is ook Curaçaosch kapitaal in deze onderneming gestoken en binnenkort zal — naar „Beurs- en Nieuwsberichten“ vertelt — gelegenheid worden opengesteld tot verdere kapitaal-deelneming. Men zit niet stil in Curaçao. EL.

De cursus

voor mannen en vrouwen met durf- en doorzettingsvermogen per maand f 6,—

Hogere Alg. Ontwikkeling

104 lessen in: geschiedenis, kunstgeschiedenis, litteratuur, sociologie, economie, Godsdiensden, mythologie, muziekgeschiedenis, rechtskennis, wijsbegeerte, psychologie, rhetorica, staatsinrichting.

EEN CURSUS
VAN BESCHAVING

Vraagt
prospectus

O.W. 11

Hotel Pomona

(met Vegetarisch Restaurant)

Molenstraat 53, Telef. 116067*
DEN HAAG

Tijdschriften voor Indië

Het hoofdbestuur van het Ned. Roode Kruis doet een beroep op U ten behoeve van Uw land- en rijksgenooten in het verre Oosten, die dringend behoefte hebben aan recente lectuur. Helpt hen door een abonnement op dit blad af te sluiten (door f 6,— te storten op gironummer 14574 van Oost en West) ten name van de afd. BARK, Hoofdbestuur van het Ned. Roode Kruis, Den Haag, dat voor onmiddellijke doorzending zorg draagt. Adresseering aan particulieren in Indië is niet mogelijk.

Bontmantels

Veulen, Kalf, Persianer,
Mol, Persianer-Patte,
Lapin, 1946 Chevette

Ook groote sorteering
in ³/₄ Mantels

Zilvervossen - Martercolliers

Zomerprijzen

PEPERZAK beheerscht 't vak

Edisonstraat 126, Tel. 336665, Den Haag

Oost West - Thuis Best

met *C. Jamin* 't allerbest!

Bankierskantoor M. de Jong & Zn.

Directeuren:
Dr. JOS. JANSSENS, Drs. H. C. DE LINT

MOLENSTRAAT 15a,
DEN HAAG

ER IS
MAAR
EEN

Klokken-Dokter

in Den Haag, RUYSDAELSTRAAT 72-129

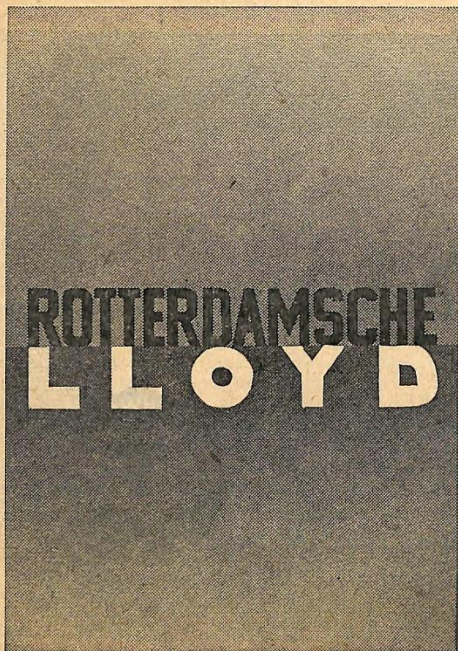
Telefoon
2 nummers
33.38.69
33.79.26

met de grootste reparatie-inrichting
op het gebied van antieke klokken

zoals: staande klokken met en zonder speelwerk, Engelsche tafelklokken met maan en datum, Friese klokken, stoel- en staartklokken met en zonder maan en datum, sloopjes enz.

Met de meest moderne uurwerken het aangewezen adres

ALLE ONDERDEELLEN VOORRADI

W. J. Innemee & Zonen n.v.

Den Haag
Denneweg 71-73
Telefoon 115940*

•
Haarlem
Kinderhuisvest 29-33
Telefoon 10441

**Begravenis
Transport
Crematie**

Oost - West

KOLEN KEMELING

ZIJN 'T BEST

Laan van Meerdervoort 382, Tel. 333243
Anth. Heinsiusstraat 36, Telefoon 550811
Ruychaverstraat 1, Telefoon 554775

Eet

Ten Hoeve's

Roggebrood

Heerengracht 22, Waldeck Pyramontkade 2E
DEN HAAG

v. Meursstraat 10a, ROTTERDAM

Rotterdamsche Bankvereniging

*Een sterke schakel
in het Binnen- en Buitenlandsch
Betalingsverkeer*

193 VESTIGINGEN IN NEDERLAND

ROELF BOEKEMA

PRINSESTRAAT 60,
hoek Juffrouw Idastraat
's-GRAVENHAGE

**POSTZEGELS
VEILINGEN**

AANKOOP - VERKOOP
KEURING - TAXATIES

MESKER

PARKSTRAAT 10 - DEN HAAG

WONINGINRICHTING
BINNENHUISARCHITECTUUR

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ, N.V.

Hoofdkantoor: Amsterdam - 75 kantoren in Nederland
Londen - New York

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits Settlements,
Britsch-Indië, Birma, China en Arabië

ALLE BANKZAKEN

Unox

fijnste
vleeschwaren

UAT 0565

Engageert voor Uw Voorstellingen, Feesten, Partijen, het

„Musica Cabaret” van „MARTIN RIJKEN”
Uitsluitend prominente Ned. artisten en musici
Verstrekt U vrijblijvend alle gewenschte inlichtingen

MARTIN RIJKEN

Artist en Ondernemer, **Nieuwe Binnenweg 346 b**
ROTTERDAM (West) Telefoon 30126 (K 1800)

Programma's in iedere prijs en genre

't Goude Hoofd

Groenmarkt, Den Haag
TAVERNE - RESTAURANT
alwaar de keuken op zeer
bijzondere wijze wordt verzorgd

„Snatager” Bureau voor
Recherche en Informatie
's-Gravenhage

**INFORMATIES EN NASPORINGEN
OP ELK GEBIED**

Stationsweg 133c, Telefoon 116510—110565

Brengt leden aan !

Minimum contributie f 5,— per jaar

Internaat „Aerdenhout”

Gevestigd in een *prachtige, groote villa* en gelegen
in een *gezonde duin- en bosrijke omgeving*,
vlak bij tramhalte. Uitsluitend voor jongens en
meisjes, die een Middelbare School of hieraan
verbonden Overbruggingsklasse bezoeken.

Toezicht van docenten en uitgebreide controle
op *het huiswerk* in eigen studiezaal. Achter-
geraakte kinderen worden door deze docenten
geheel bijgewerkt.

Voor *nog enkele inschrijvingen* staat de gelegenheid
open bij den

Directeur, Slingerweg 6, Aerdenhout, Tel. 26277

Ant. A. Lohman

Juwelier - Horloger

Kalverstraat 138, Amsterdam-C.
Diezerstraat 39, Zwolle.

Uw horloge-reparatie
kunnen wij weer uitvoeren

